

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Туристичні та рекреаційні ресурси Полтавщини»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень.
Код і найменування спеціальності	242 Туризм.
Тип і назва освітньої програми	ОПП Туризм.
Курс, семестр	4 курс, 8 семестр.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4. Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	Державна.
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра фінансів, банківської справи та страхування.
Контактні дані розробника(ів)	Викладач: Єгорова Олена, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування. Сторінка викладача на сайті ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/people/yegorova-olena-volodymyrivna . Контактні дані: +380500802198, e-mail: olena.yehorova@pdau.edu.ua, корпус факультету обліку та фінансів ПДАУ, кабінет 13.

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна.
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік базових навчальних дисциплін, які передують вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми: Історія та культура України, Рекреаційні комплекси України та світу, Туристичне краєзнавство, Туристичні ресурси України.
Компетентності	Загальні: ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Спеціальні (фахові): ФК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій. ФК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного). ФК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати

	<p>споживання туристичного продукту. ФК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести презентаційну роботу.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. ПР4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору. ПР5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території. ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.</p>
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
<p>Опанування навчальної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти соціальних навичок (soft skills), зокрема, здатності працювати в команді, брати на себе відповідальність, планувати та управляти часом. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти розвивають навички міжособистісної взаємодії, вміння домовлятися, переконувати та відстоювати свої погляди.</p>	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни «Туристичні та рекреаційні ресурси Полтавщини» – формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань про туристичні та рекреаційні ресурси Полтавської області, а також набуття практичних навичок аналізу рекреаційно-туристичного потенціалу території та організації рекреаційно-туристичного простору.</p>	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Тема 1. Загальна характеристика туристичних та рекреаційних ресурсів Полтавщини. Тема 2. Історико-культурні туристичні ресурси Полтавщини. Тема 3. Природні туристично-рекреаційні ресурси Полтавської області. Тема 4. Санаторії та курорти Полтавської області. Тема 5. Бази відпочинку, заміські розважальні комплекси, аквапарки регіону. Тема 6. Розвиток сільського зеленого туризму на Полтавщині. Тема 7. Релігійні туристичні об'єкти Полтавщини: паломницькі маршрути та святині. Тема 8. Туристичні та рекреаційні ресурси Полтави. Тема 9. Туристичні та рекреаційні ресурси Кременчука. Тема 10. Тенденції розвитку, інновації та перспективи розвитку туризму та рекреації в Полтавській області.</p>	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<p>Словесні методи – лекція, пояснення; наочні методи – ілюстрування; практичні методи – вправи, практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анотування); методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: методи формування пізнавальних інтересів – метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти; методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності – роз'яснення мети навчальної дисципліни, оперативний контроль; інноваційні та інтерактивні методи навчання: інтерактивні методи – проєктування професійних ситуацій, кейс-метод; комп'ютерні, мультимедійні методи – використання мультимедійних презентацій; методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи письмового контролю – контрольна робота (тестування); методи самоконтролю – самоаналіз.</p>	

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу.
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.
- щодо академічної доброчесності	<p>Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами – з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної та наукової діяльності.</p> <p>Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти не отримує бали за завдання і повинен виконати його повторно. Списування під час тестування заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн занять. За використання смартфонів і комп'ютерної техніки без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.</p> <p>Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці Академічна доброчесність ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist.</p>
- щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковим, окрім здобувачів вищої освіти, які навчаються в асинхронному режимі з застосуванням дистанційних технологій відповідно до Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у Полтавському державному аграрному університеті. Організація освітнього процесу може здійснюватися за змішаною формою навчання або з використанням технологій дистанційного навчання, що забезпечує можливість реалізувати право здобувачів вищої освіти на якісну та доступну освіту відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду, незалежно від віку, місця проживання чи перебування, стану здоров'я, соціального і майнового стану, інших ознак і обставин, у тому числі тих, які об'єктивно унеможливають відвідування Університету. Здобувачі вищої освіти, які навчаються з застосуванням дистанційних технологій, виконують усі передбачені робочою програмою види робіт відповідно до узгодженого з викладачем графіку.
- щодо зарахування результатів неформальної /	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування

інформальної освіти	курсів (з документальним підтвердженням) на навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо. Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компоненту або частини освітнього компоненту регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно неформальної / інформальної освіти наведені на сторінці НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/neformalna-informalna-osvita .
- щодо оскарження результатів оцінювання	Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження отриманих результатів оцінювання, процедура якого регулюється Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf .
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Реквізити затвердження	<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вікові та меморіальні дерева Полтавщини : туристичний довідник / ГО "ВЕЛОПОЛТАВА" ; упоряд. Ю. М. Репало. Київ : Основа, 2021. 32 с. (Люби і знай свій рідний край. Мандруймо Полтавщиною). 2. Гапоненко Г. І. Організація сільського зеленого туризму : підруч. для студентів спец. "Туризм" / Г. І. Гапоненко, А. Ю. Парфіненко, І. М. Шамара . Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Суми : Університетська книга, 2024. 299 с. 3. Географія туризму: екологічний туризм : підручник / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, А. С. Осіпчук ; М-во освіти і науки України, Поліс. нац. ун-т. Київ : SBA Print, 2021. 252 с. 4. Мальська М. П., Гаталяк О. М. Туризм у містах : підручник. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 222 с. 5. Мальська, М. П. Туристично-ресурсний потенціал території: підруч. для студ. спец. 242 "Туризм" / М. П. Мальська, Н. М. Паньків ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Київ : Піча Ю. В., 2022. 533 с. 6. Полтава – місто, в якому хочеться жити = Poltava, a very desirable city to live in : інформ.-презентац. проспект / [авт.-упоряд. тексту: В. В. Павлов ; пер. англ. О. Суттелі]. Полтава : Говоров С. В., 2021. 112 с. <p style="text-align: center;">Допоміжні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антоненко В., Хуткий В. Музеї як туристичний ресурс: культурно-просвітницькі проекти в сучасному культурному просторі туристичної дестинації. <i>Вісник Київського національного університету культури і мистецтв</i>. Серія: Туризм: Том 4 № 2, 2021. URL: http://tourism.knukim.edu.ua/article/view/249698. 2. Богатирьова, Г.А., Головань М.Г., Горіна Г.О., Литвинова-Головань О.П., Снігур К.В., Крижимінська Є.Г. Спеціалізований туризм : навч. посіб. 2–е вид., переробл. та доповн. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2022. 270 с. 3. Борисова О.В. Спеціалізований туризм : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 360 с. 4. Джинджоян В.В., Тесленко Т.В., Горб К.М. Інноваційні технології в туризмі та гостинності : навчальний посібник. Дніпро: ДГУ, 2022. 348 с. 5. Дребо О. І., Бабікова К. О. Еколого-економічна оцінка рекреаційно-туристичного природокористування. <i>Агроєкологічний журнал</i>. 2020. №1.

C. 140-148. DOI: <https://doi.org/10.33730/2077-4893.1.2020.201285>.

6. Історія одного пам'ятника : до 120-річчя відкриття пам'ятника І. П. Котляревського в Полтаві : [інформ. проспект / авт.-упоряд. тексту та кер. проєкту В. Павлов]. Полтава : Говоров С. В., 2023. 46 с. (Унікальні пам'ятки Полтави).

7. Любіцева О. О., Шпарага Т. І. Музейний туризм: навчальний посібник. Київ, 2021. 150 с.

8. Основи рекреалогії : (економіко-екологічний та маркетинговий аспект) : навч. посіб. / І. О. Гродзинська, С. Г. Нездоймінов, О. В. Гусева, А. В. Замкова ; М-во освіти і науки України, Одес. нац. екон. ун-т. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 263 с.

9. Попадинець Н.М., Галаченко О.О., Данило Я. І. Туристично-рекреаційна діяльність: еколого-економічні аспекти. Регіональна економіка. 2023. № 108 (2). С. 117-124. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-2-12>.

10. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 168-р. від 16 березня 2017 р. Законодавство України: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>.

11. Саковська О. Вплив рекреаційної діяльності на розвиток туристичних дестинацій. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. doi: 10.32782/2524-0072/2023-52-9.

12. Туристські ресурси України: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач О. В. Поступна. Харків : НУЦЗУ, 2020. 209 с. URL: http://nvc.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-menedzhmenta/Lekcii/TURRESURSI_UKRAINI_KONSPEKT_LEKCIJ.pdf.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. UA.IGotoWorld.com URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_catalog/2098-32-museums-poltava-oblast.htm?page=2.

2. Державне агентство розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua>

3. Електронна бібліотека "Все про туризм" URL: <http://tourlib.net/lib.htm>.

4. Музеї Полтавської області. Вікіпедія. https://uk.wikipedia.org/wiki/Музеї_Полтавської_області.

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування, протокол від 13 січня 2025 року № 11.

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Ра- зом
	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування тестів	презентація	
Тема 1. Загальна характеристика туристичних та рекреаційних ресурсів Полтавщини.	3	17	10	3
Тема 2. Історико-культурні туристичні ресурси Полтавщини.	3			3
Тема 3. Природні туристично-рекреаційні ресурси Полтавської області.	3			13
Тема 4. Санаторії та курорти Полтавської області.	3		10	3
Тема 5. Бази відпочинку, заміські розважальні комплекси, аквапарки регіону.	6 (3 + 3)			23
Тема 6. Розвиток сільського зеленого туризму на Полтавщині.	3			13
Тема 7. Релігійні туристичні об'єкти Полтавщини: паломницькі маршрути та святині.	3			3
Тема 8. Туристичні та рекреаційні ресурси Полтави.	6 (3 + 3)		10	6
Тема 9. Туристичні та рекреаційні ресурси Кременчука.	3			13
Тема 10. Тенденції розвитку, інновації та перспективи розвитку туризму та рекреації в Полтавській області.	3			17
Разом	36	34	30	100

* за бажанням здобувача вищої освіти підготовка презентації може бути замінена або доповнена написанням тез доповідей та виступом на наукових заходах.

Виконання вправ на практичних заняттях (за одне завдання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Завдання виконано без помилок, що свідчить про високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Продемонстровано на високому (відмінному) рівні знання та розуміння базових понять з теорії туризму, основних форм і видів туризму, організації туристичного процесу, вміння пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору, аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території, здатність проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
2	Завдання виконано в цілому успішно, без помилок або з незначними помилками. Продемонстровано на достатньому (доброму) рівні знання та розуміння базових понять з теорії туризму, основних форм і видів туризму, організації туристичного процесу, вміння пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору, аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території, здатність проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
1	Завдання виконано з системними помилками теоретичного та/або методичного характеру, що мають принципове значення для результатів виконання завдання. Продемонстровано на задовільному рівні знання та розуміння базових понять з теорії туризму, основних форм і видів туризму, організації туристичного процесу, принципів, вміння пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору, аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території, здатність проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
0	Відсутність виконаного завдання або завдання виконано менш ніж на 50%, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Тези доповіді

(на міжнародній, всеукраїнській, університетській конференції, круглому столі, засіданні студентського наукового гуртка або іншому науково-практичному заході)

Кількість балів	Критерії оцінювання
9	Здобувач вищої освіти виступив з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській, університетській конференції, круглому столі, засіданні студентського наукового гуртка або іншому науково-практичному заході з презентацією своїх досліджень. Тези опубліковані у збірнику праць науково-практичного заходу. Тези написані на актуальну тему, мають елементи наукової новизни, огляд існуючих поглядів на проблему носить полемічний характер. Матеріал поданий систематизовано. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими результатами навчання, загальними компетентностями на високому рівні. Зміст та оформлення тез відповідають вимогам організаційного комітету наукового заходу.
6	Тези написані на актуальну тему, мають елементи наукової новизни. Матеріал поданий систематизовано, структуровано. Тези опубліковані у збірнику праць науково-практичного заходу, але здобувач вищої освіти не виступав із доповіддю, або здобувач виступив на заході, проте без публікації тез у збірнику. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими загальними компетентностями та результатами навчання на достатньо високому рівні.
	Тези, які відповідають вимогам і прийняті до публікації організаційним комітетом науково-практичного заходу не оцінюються менш ніж 6 балами.

Презентації (за одну презентацію*)

Кількість балів	Критерії оцінювання
8-10	Презентація включає не менш ніж 15 основних слайдів. Матеріал поданий систематизовано, структуровано, у логічній послідовності. У презентації використані графічні елементи, приклади, мінімалізм у текстах, дотриманий єдиний стиль оформлення. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на високому (відмінному) рівні. Здобувач вищої освіти показав на високому (відмінному) рівні знання та розуміння базових понять з теорії туризму, основних форм і видів туризму, організації туристичного процесу, вміння пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору, аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території, здатність проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
5-7	Презентація включає не менш ніж 12 основних слайдів. Матеріал поданий систематизовано, структуровано, у логічній послідовності. У презентації використані графічні елементи, приклади, мінімалізм у текстах, дотриманий єдиний стиль оформлення. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на достатньо високому (доброму) рівні. Здобувач вищої освіти показав на достатньо високому (доброму) рівні знання та розуміння базових понять з теорії туризму, основних форм і видів туризму, організації туристичного процесу, вміння пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору, аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території, здатність проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
3-4	Презентація включає від 9 до 11 основних слайдів. Матеріал поданий недостатньо систематизовано, структуровано. У презентації використані одиничні графічні елементи, приклади відсутні, значна частина матеріалу подана у формі тексту, не дотриманий єдиний стиль оформлення. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на низькому (задовільному) рівні. Здобувач вищої освіти показав на низькому (задовільному) рівні знання та розуміння базових понять з теорії туризму, основних форм і видів туризму, організації туристичного процесу, вміння пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору, аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території, здатність проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
1-2	Презентація включає від 5 до 8 основних слайдів. Матеріал поданий несистематизовано, неструктуровано. У презентації не використані графічні елементи, приклади відсутні, значна частина матеріалу подана у формі тексту, не дотриманий єдиний стиль оформлення. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на низькому (мінімальному) рівні. базових понять з теорії туризму, основних форм і видів туризму, організації туристичного процесу, вміння пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору, аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території, здатність проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
0	Відсутність презентації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

*виконуються у PowerPoint, Canva, Keynote або іншому застосунку

**Критерії та шкала оцінювання розв'язування тестів (за один тест)
на платформі Moodle у системі дистанційного навчання ПДАУ**

% кількості правильних відповідей	Кількість балів	Критерії оцінювання
90,0-100,0	16-17	Здобувач вищої освіти без помилок або майже без помилок дав відповіді на питання тестів та проявив відмінний рівень оволодіння запланованими результатами навчання.
82,0-89,9	14-15	Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів частково з помилками та проявив оволодіння запланованими результатами на дуже доброму рівні.
74,0-81,9	12-13	Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів частково з помилками та проявив оволодіння запланованими програмними результатами навчання на доброму рівні.
60,0-73,9	10-11	Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів з помилками та проявив оволодіння запланованими результатами навчання на задовільному рівні.
30,0-59,9	5-9	Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів з значною кількістю помилок та не проявив на задовільному рівні оволодіння запланованими результатами навчання.
5,0-29,9	1-4	Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання здебільшого з помилками та не проявив оволодіння запланованими результатами навчання.
0-4,9	0	Здобувач вищої освіти не оволодів запланованими результатами навчання або не пройшов тестування, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.